

SOCIALTJÄNSTRAPPORT 2024

6. SKADLIGT BRUK OCH BEROENDE

Inledning

6

För sextonde året i rad har socialtjänstrapporten tagits fram av socialnämnden. Det är en stadsövergripande rapport som syftar till att beskriva tillståndet inom Stockholms stads socialtjänst och hur den utvecklas över tid. Rapporten är ett verktyg i arbetet för likställighet inom stadens socialtjänst, för såväl politiker som verksamheterna att ta del av, besluta och planera utifrån.

Socialnämnden har samlat in och sammanställt statistikuppgifter och annan relevant information för följande verksamhetsområden: ekonomiskt bistånd, barn och unga, familjerätten, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck, skadligt bruk och beroende, hemlöshet, socialpsykiatri och funktionsnedsättning.

Innehåll

Skadligt bruk och beroende	3
Sammanfattning	3
Om statistiken	3
Utredningar, insatser, biståndets omfattning och utformning	4
Antal, köns- och åldersfördelning	4
Skadligt bruk och beroende	7
Skadligt bruk och beroende och samtidig psykisk sjukdom	8
Skadligt bruk och beroende och samtidig fysisk sjukdom	8
Familjesituation	8
Statistik om målgruppen från hälso – och sjukvården	9
Stadsövergripande insatser	10
Öppna insatser med behovsprövning	10
Boendeinsatser med behovsprövning	11
Insatser med behovsprövning under 2024	14
Anmälningar enligt LVM	15
Antal inledda LVM-utredningar	15
Vård enligt LVM	16
Resultat indikator om förbättrad situation	17

Skadligt bruk och beroende

Sammanfattning

- Antalet personer aktuella för utredning eller insats kopplat till skadligt bruk och beroende har ökat sedan föregående år.
- Samsjuklighet i form av skadligt bruk och beroende och samtidig psykisk sjukdom är vanligt förekommande i målgruppen.
- Ungefär en tredjedel av personerna har haft insatser med behovsprövning i form av öppenvård, kontaktperson och boendestöd.
- Nära hälften av målgruppen har beviljats boende i någon form via socialtjänsten.
- Det har inkommit färre anmälningar enligt LVM medan något fler personer vårdats enligt LVM.

Om statistiken

Den statistik som redovisas i detta kapitel är hämtad från stadens verksamhets-system sociala system, avdelningen för socialt stöd inom socialnämnden, Beroendecentrum Stockholm, Statens institutionsstyrelse (SiS) och kartläggningen av socialtjänstens kontakter med vuxna med skadligt bruk och beroende under oktober 2024¹. Den statistik som är hämtad från sociala system redovisar antal unika personer som varit aktuella för utredning eller insats inom stadens vuxenenheter under hela 2024. Statistiken som är hämtad från kartläggningen avser enbart oktober 2024. Statistik om personer med skadligt bruk och beroende av spel om pengar ingår i övrig statistik. Utifrån önskemål från stadsdelsnämnderna redovisas även personer som är 18–20 år i statistiken. Antal under fyra redovisas i regel inte.

Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta stadsdelsnämnder har bildat Järva stadsdelsnämnd samt Norrmalm och Östermalm stadsdelsnämnder har bildat Norra innerstadens stadsdelsnämnd. Båda sedan juli 2023. Siffror för tidigare år är därför sammanlagda. Socialnämndens enhet för hemlösa har sedan oktober 2024 ändrat namn till område hemlöshet.

¹ Ta del av kartläggningen i sin helhet i *Rapport om socialtjänstens kontakter med vuxna med skadligt bruk och beroende under oktober 2024*. Dnr: SOF 2024/372.

3 368

personer var aktuella för utredning eller insats kopplat till skadligt bruk och beroende.

Utredningar, insatser, biståndets omfattning och utformning

Merparten av stadens vuxenenheter handlägger ärenden för personer med skadligt bruk och beroende som är 20 år och uppåt, men det förekommer även att vissa stadsdelsnämnder handlägger ärenden från 18 år.

Antal, köns- och åldersfördelning

Av tabell 6:1 framgår att det under 2024 var 3 368 personer aktuella för utredning eller insats inom stadsdelsnämnderna och socialnämndens område hemlöshet kopplat till skadligt bruk och beroende. Under åren 2020 till 2022 har antalet aktuella personer minskat, medan det mellan åren 2022 till 2024 har skett en ökning. Antalet aktuella personer 2024 är dock lägre än 2020. Störst minskning ses åren 2021–2022 och störst ökning ses åren 2023–2024.

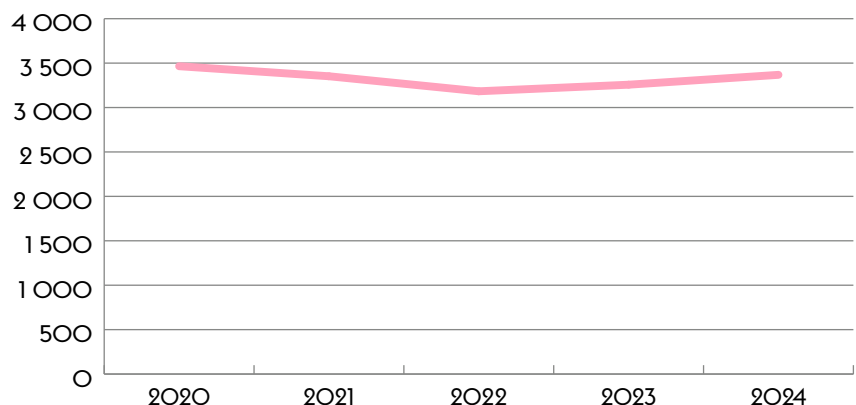
Tabell 6:1 Antal unika personer aktuella för utredning eller insats registrerad med utredningstyp Vuxna missbruk, 2020–2024, fördelat per nämnd och totalt. (Källa: Sociala system)

Nämnd	2020	2021	2022	2023	2024
Järva*	517	505	461	460	479
Hässelby-Vällingby	246	209	192	216	249
Bromma	174	156	132	153	148
Kungsholmen	121	130	122	121	122
Norra Innerstaden**	270	244	209	227	207
Södermalm	383	379	347	353	383
Enskede-Årsta-Vantör	349	337	345	352	374
Skarpnäck	182	175	165	163	182
Farsta	252	243	228	244	256
Hägersten-Älvsjö	344	330	311	315	329
Skärholmen	251	253	256	244	245
Socialnämnden, område hemlöshet	376	391	415	409	394
Totalt i staden	3 465	3 352	3 183	3 257	3 368

* Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta stadsdelsnämnder har bildat Järva stadsdelsnämnd sedan juli 2023. Siffror för 2020–2022 är därför sammanslagna.

** Norrmalm och Östermalm stadsdelsnämnder har bildat Norra Innerstadens stadsdelsnämnd sedan juli 2023. Siffror för 2020–2022 är därför sammanslagna.

Figur 6:1 Antal unika personer aktuella för utredning eller insats registrerad med utredningstyp Vuxna missbruk, 2020–2024. (Källa: Sociala system)

I figur 6:1 visas en översikt av antalet personer som under åren 2020–2024 varit aktuella för utredning eller insats inom stadsdelsnämnderna och socialnämndens område hemlöshet kopplat till skadligt bruk och beroende.

Tabell 6:2 Antal unika personer aktuella för utredning eller insats registrerad med utredningstyp Vuxna missbruk 2020–2024, fördelat på kön.

(Källa: Sociala system)

Kön	2020		2021		2022		2023		2024	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Kvinnor	857	25	834	25	804	25	834	26	864	26
Män	2 608	75	2 518	75	2 379	75	2 423	74	2 504	74
Totalt i staden	3 465	100	3 352	100	3 183	100	3 257	100	3 368	100

Av de 3 368 personerna var 864 kvinnor (26 procent) och 2 504 män (74 procent), vilket framgår av tabell 6:2. Jämfört med 2023 är andelarna detsamma, men både antalet kvinnor och män har ökat. Störst ökning ses bland männen.

Män utgör en tydlig majoritet av målgruppen i staden och fördelningen mellan könen har varit stabil under de senaste åren. Skillnaden mellan kvinnor och män ligger i linje med nationell statistik.²

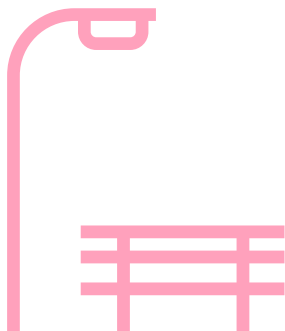
Tabell 6:3 Åldersfördelning bland unika personer aktuella för utredning eller insats registrerad med utredningstyp Vuxna missbruk 2024, fördelat på kön.

(Källa: Sociala system)

Ålder	Kvinnor	Män	Totalt
18–20 år	6	19	25
21–29 år	170	437	607
30–64 år	616	1 848	2 464
65+ år	72	200	272
Totalt i staden	864	2 504	3 368

I tabell 6:3 framgår att flest aktuella personer på stadsdelsnämnderna och socialnämndens område hemlöshet under 2024 var i åldrarna 30–64 år. Även under 2023 återfanns flest personer inom detta åldersspann. Jämfört med 2023 har det skett en ökning av antalet kvinnor inom åldersspannen 30–64 år och 65 år och äldre, medan det skett en minskning inom åldersspannen 18–20 år och 21–29 år. Avseende männen är antalet detsamma inom åldersspannen 18–20 år och 21–29 år, medan det skett en ökning av antalet inom åldersspannen 30–64 år och 65 år och äldre.

² Socialstyrelsen. Statistik om insatser till vuxna personer med missbruk och beroende 2023. Art.nr: 2024-5-9078, 2024.

Tabell 6:4 Inrapporterade personer med skadligt bruk och beroende aktuella för ansökan, utredning eller insats inom stadens socialtjänst under oktober 2024.

(Källa: Rapport om socialtjänstens kontakter med vuxna med skadligt bruk och beroende under oktober 2024)

Nämnd	Antal	Andel (%)
Järva	371	14
Hässelby-Vällingby	162	6
Bromma	132	5
Kungsholmen	116	4
Norra Innerstaden	188	7
Södermalm	241	9
Enskede-Årsta-Vantör	310	12
Skarpnäck	146	6
Farsta	245	9
Hägersten-Älvsjö	230	9
Skärholmen	195	7
Socialnämnden*	295	11
Totalt i staden	2 631	100

*Socialnämndens myndighetsutövande verksamheter.

Av tabell 6:4 framgår att det var 2 631 personer med skadligt bruk och beroende aktuella för ansökan, utredning eller insatser med behovsprövning inom samtliga beställarenheter i stadens socialtjänst under oktober 2024. Av dessa var 743 kvinnor (28 procent) och 1 888 män (72 procent). I likhet med årsstatistiken från sociala system utgör män en tydlig majoritet.

Skadligt bruk och beroende

I avsnittet redovisas statistik från kartläggningen avseende dominerande preparat respektive spel om pengar under de senaste sex månaderna bland de inrapporterade personerna.

Tabell 6:5 Dominerande preparat/spel om pengar under de senaste sex månaderna bland inrapporterade kvinnor och män med skadligt bruk och beroende aktuella inom stadens socialtjänst under oktober 2024. Redovisat i antal personer och andel procent. Bruk av metadon/buprenorfin i behandling ingår inte. Inte heller bruk av bensodiazepiner och andra opiater/smärtstillande enligt läkares ordination. Statistik för hela staden. Endast ett valbart svarsalternativ. (Källa: Rapport om socialtjänstens kontakter med vuxna med skadligt bruk och beroende under oktober 2024)

Preparat/spel om pengar	Kvinnor		Män	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Alkohol	303	50	713	46
Cannabis	49	8	196	13
Amfetamin	118	19	251	16
Kokain	16	3	47	3
Heroin	31	5	86	6
Andra opiater/smärtstillande	16	3	32	2
Bensodiazepiner	51	8	143	9
Metadon	1	0	1	0
Buprenorfin	2	0	4	0
Ecstasy	0	0	1	0
Kat	0	0	0	0
LSD eller andra hallucinogener	0	0	0	0
Lösningsmedel	1	0	0	0
Dopingpreparat	0	0	0	0
Spel om pengar	14	2	52	3
Annat*	10	2	19	1
Totalt	612	100	1 545	100

*Bland annat har inga fritextsvar lämnats.

Bland de 2 631 inrapporterade personerna i kartläggningen var det totalt 2 157 personer, 612 kvinnor och 1 545 män, som bedömdes ha ett pågående skadligt bruk eller beroende under de senaste sex månaderna. I tabell 6:5 redovisas dominerande preparat under de senaste sex månaderna fördelat på kön. Alkohol var mest dominerande för både kvinnor och män. Det andra mest dominerande preparatet för båda könen var amfetamin.

Gällande resterande preparat återfinns vissa könsskillnader. Det tredje vanligaste dominerande preparatet för kvinnor var bensodiazepiner delat med cannabis och för män var det cannabis. Det fjärde vanligaste dominerande preparatet för kvinnor var heroin och för män bensodiazepiner. Spel om pengar som dominerande problematik återfanns hos ett fåtal kvinnor och män.

Alkohol var det mest dominerande preparatet för både kvinnor och män.

Skadligt bruk och beroende och samtidig psykisk sjukdom

I avsnittet redovisas statistik från kartläggningen avseende samsjuklighet i form av skadligt bruk och beroende och samtidig psykisk sjukdom. Att beakta är att statistiken bygger på respondenternas bedömning, varpå det bland de inrapporterade personerna kan finnas personer utan fastställd psykiatrisk diagnos.

Tabell 6:6 Kvinnor och män som bedöms ha en känd psykisk ohälsa, psykisk funktionsnedsättning eller neuropsykiatriskt tillstånd bland inrapporterade personer med skadligt bruk och beroende aktuella inom stadens socialtjänst under oktober 2024. Redovisat i antal personer och andel procent. Hela staden.

(Källa: Rapport om socialtjänstens kontakter med vuxna med skadligt bruk och beroende under oktober 2024)

77%

av kvinnorna och 63 procent av männen uppgavs ha samsjuklighet i form av skadligt bruk och beroende och samtidig psykisk sjukdom.

	Totalt	Kvinnor		Män	
		Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Ja	1 767	575	77	1 192	63
Nej	607	101	14	506	27
Vet ej	257	67	9	190	10
Totalt	2 631	743	100	1 888	100

Av tabell 6:6 framgår att av de 2 631 inrapporterade personerna i kartläggningen uppgavs 1 767 personer (575 kvinnor och 1 192 män) ha en känd psykisk ohälsa, psykisk funktionsnedsättning eller neuropsykiatriskt tillstånd. Sett till det totala antalet kvinnor respektive män som ingår i kartläggningen är andelen kvinnor med samsjuklighet 77 procent och andelen män 63 procent. Det finns därmed en tydlig könsskillnad, där kvinnor i större utsträckning har en samsjuklighet i form av skadligt bruk och beroende och samtidig psykisk sjukdom jämfört med männen.

Skadligt bruk och beroende och samtidig fysisk sjukdom

I avsnittet redovisas statistik från kartläggningen avseende samsjuklighet i form av skadligt bruk och beroende och samtidig fysisk sjukdom. Att beakta är att siffrorna i avsnittet baseras på respondenternas bedömning av den enskildes fysiska hälsa.

Tabell 6:7 Kvinnor och män som bedöms ha några kända långvariga kroppsliga skador eller sjukdomar bland inrapporterade personer med skadligt bruk och beroende aktuella inom stadens socialtjänst under oktober 2024. Redovisat i antal personer och andel procent. Hela staden. (Källa: Rapport om socialtjänstens kontakter med vuxna med skadligt bruk och beroende under oktober 2024)

	Totalt	Kvinnor		Män	
		Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Ja	948	291	39	657	35
Nej	1 319	329	44	990	52
Vet ej	364	123	17	241	13
Totalt	2 631	743	100	1 888	100

Av de 2 631 inrapporterade personerna i kartläggningen uppgavs 948 personer (291 kvinnor och 657 män) ha långvariga kroppsliga skador eller sjukdomar, vilket framgår av tabell 6:7. Sett till det totala antalet kvinnor respektive män som ingår i kartläggningen är andelen kvinnor med samsjuklighet 39 procent och andelen män 35 procent. Andelen kvinnor med samsjuklighet i form av skadligt bruk och beroende och samtidig fysisk sjukdom är alltså högre.

Familjesituation

I avsnittet redovisas statistik från kartläggningen avseende familjesituation bland de inrapporterade personerna.

Tabell 6:8 Inrapporterade kvinnor och män med skadligt bruk och beroende aktuella inom stadens socialtjänst under oktober 2024 som har barn under 18 år, redovisat i antal personer och andel procent. Hela staden. (Källa: Rapport om socialtjänstens kontakter med vuxna med skadligt bruk och beroende under oktober 2024)

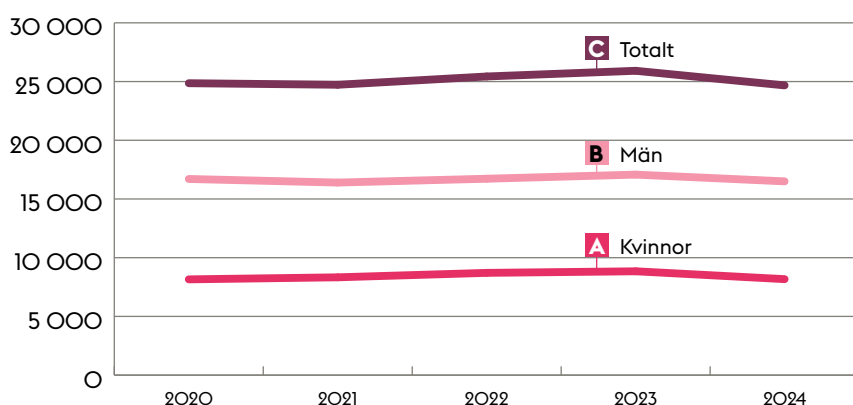
Barn under 18 år	Kvinnor			Män	
	Totalt	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Ja	586	194	26	392	21
Nej	2 013	544	73	1 469	78
Vet ej	32	5	1	27	1
Totalt	2 631	743	100	1 888	100

Av tabell 6:8 framgår att av de 2 631 inrapporterade personerna i kartläggningen uppgavs 586 personer (194 kvinnor och 392 män) ha barn under 18 år. Sett till det totala antalet kvinnor respektive män som ingår i kartläggningen är andelen kvinnor med barn 26 procent och andelen män 21 procent. Det är således en högre andel kvinnor än män som har barn under 18 år. Totalt rör det sig om minst 1 012 barn som har en förälder med skadligt bruk och beroende³.

Statistik om målgruppen från hälso – och sjukvården

Beroendecentrum Stockholm är Region Stockholms beroendevård och har ett upptagningsområde som sträcker sig över hela Stockholms län. Utöver Beroendecentrum Stockholm finns det beroendevårdsmottagningar i privat regi, men i detta kapitel redovisas enbart siffror från Beroendecentrum Stockholm.

Figur 6:2 Besökarantal Beroendecentrum Stockholm 2020–2024, redovisat per kön och totalt. (Källa: Beroendecentrum Stockholm)

Av figur 6:2 framgår att Beroendecentrum Stockholm haft ett besökarantal av unika patienter på ungefär samma nivå mellan åren 2020–2024, med en minskning åren 2021 och 2024 och en ökning åren 2020 och 2023. Under 2024 hade Beroendecentrum Stockholm ett besökarantal på 24 674 personer, fördelat på 8 173 kvinnor (33 procent) och 16 501 män (67 procent).

Beroendecentrum Stockholm har ett avsevärt högre besökarantal än antalet aktuella personer med skadligt bruk och beroende i staden. Under 2024 kom Beroendecentrum Stockholm i kontakt med en något högre andel kvinnor än stadens socialtjänst, 33 procent mot 26 procent. Hur trenderna gällande antalet aktuella personer inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten hör ihop är dock svårt att uttala sig om. Socialtjänsten utgör samhällets yttersta skyddsnät. Det kan vara så att personer med skadligt bruk och beroende väljer att vända sig till hälso- och sjukvården i första hand.

Minst 1 012 barn har en förälder med skadligt bruk och beroende.

³ Rapport om socialtjänstens kontakter med vuxna med skadligt bruk och beroende under oktober 2024. Dnr: SOF 2024/372.

Stadsövergripande insatser

Under 2024 bistod socialnämndens behandlingsenhet 53 par och familjer med insatser utan behovsprövning kopplat till skadligt bruk och beroende. Det är en liten minskning jämfört mot föregående år. För 32 av de 53 par och familjer som fick insatser utan behovsprövning under året avslutades insatserna under 2024. Totalt 21 personer var beviljade insatser med behovsprövning för problematiskt spel om pengar, vilket är en ökning mot föregående år. Antalet par och familjer med insatser kopplat till problematiskt spel om pengar är för få för att redovisa.

Öppna insatser med behovsprövning

I statistiken nedan ingår insatser med behovsprövning i form av öppenvård, kontaktperson och boendestöd. I staden ser det olika ut kring huruvida nämnden har en egen öppenvård. För de nämnder som saknar egen öppenvård kan det bli aktuellt att avropa genom externt upphandlade utförare eller köpa insatsen inom stadens verksamheter.

Insatser utan behovsprövning som erbjuds av en del nämnder återspeglas inte i statistiken.

Tabell 6:9 Antal unika personer med öppna insatser med behovsprövning i egen eller extern regi, 2024. (Källa: Sociala system)

Nämnd	Totalt
Järva	217
Hässelby-Vällingby	97
Bromma	*
Kungsholmen	57
Norra Innerstaden	67
Södermalm	147
Enskede-Årsta-Vantör	165
Skarpnäck	63
Farsta	76
Hägersten-Älvsjö	163
Skärholmen	70
Socialnämnden, område hemlöshet	*
Totalt i staden	1 137

*Antal under 4 redovisas ej.

Tabell 6:10 Antal unika personer med öppna insatser med behovsprövning under 2024 i egen eller extern regi, fördelat på ålder och kön. (Källa: Sociala system)

Ålder	Kvinnor	Män	Totalt
18–20 år	6	4	10
21–24 år	25	38	63
25–34 år	62	188	250
35–49 år	97	301	398
50–64 år	71	265	336
65+ år	25	55	80
Totalt i staden	286	851	1 137

*Antal under 4 redovisas ej.

1 137

personer beviljades insatser med behovsprövning i form av öppenvård, kontaktperson och boendestöd.

Under 2024 var det 1 137 personer, 286 kvinnor respektive 851 män, som beviljades insatser med behovsprövning i form av öppenvård, kontaktperson och boendestöd, vilket framgår i tabell 6:9 och 6:10. Andelen kvinnor var 25 procent och andelen män 75 procent. Antalet unika personer som beviljades nämnda insatser är i princip desamma som år 2023, men det har det skett en mindre minskning av andelen kvinnor, respektive en mindre ökning av andelen män.

Det är stora skillnader hur öppenvård används inom stadsdelsnämnderna och socialnämndens område hemlöshet. Samtidigt bör statistiken sättas i relation till antal aktuella personer vid respektive nämnd.

De flesta av dessa kvinnor och män var inom ålderskategorin 35 till 49 år, vilket framgår av tabell 6:10. I jämförelse med 2023 är åldersspannet för kvinnor och män oförändrat. Sätts siffrorna i relation till tabell 6:2 som redovisar antalet män och kvinnor som var aktuella för utredning eller beviljad insats under 2024, framkommer det att det var en något lägre andel kvinnor (33 procent) än män (34 procent) som haft öppenvård, kontaktperson eller boendestöd som insats. Andelen kvinnor och män som hade biståndsbeslut för någon av dessa insatser har minskat mot föregående år, varav det skett en något större minskning för kvinnorna.

Boendeinsatser med behovsprövning

Personer som lever med ett skadligt bruk och beroende kan ha olika former av stödbehov. För vissa har livssituationen lett till en förlust av bostad, för andra har den varit ett hinder att över huvud taget komma in på bostadsmarknaden. Somliga kan tillfälligt behöva bo på ett stödboende eller HVB⁴ för att få ett mer omfattande stöd i vardagen till återhämtning, för att sedan kunna flytta hem eller vidare till ett mer självständigt boende inom socialtjänstens försorg.

Stadens egna boenden såväl som upphandlade alternativ består av olika typer av boendelösningar, både drogfria och med drogtolerans. Boendena har olika grader av personalstöd och består av både kollektiva boendeformer, korridorsboenden och enskilda lägenheter inom allmännyttans bestånd.

I statistiken nedan ingår boendeformerna stöd- och omvårdnadsboende (ej HVB), träningsboende, skyddat boende vuxna, akutboende, stöd- och omvårdnadsboende i familjehem, vandrarhemsboende, hotellboende, försöks- tränings- och jourlägenheter, Bostad Först och andra boendeformer.

Tabell 6:11 Antal personer med boendeinsatser med behovsprövning någon gång under 2024, fördelat på ålder och kön. (Källa: Sociala system)

Ålder	Kvinnor	Män	Totalt
18–20 år	17	20	37
21–24 år	28	54	82
25–34 år	88	225	313
35–49 år	136	406	542
50–64 år	82	315	397
65+ år	21	75	96
Totalt i staden	372	1 095	1 467

Tabell 6:12 Antal personer som beviljats boendedygn och antal beviljade boendedygn 2017–2024. (Källa: Sociala system)

År	Antal personer	Antal boendedygn
2017	1 264	193 075
2018	1 052	174 675
2019	1 192	198 805
2020	1 231	190 482
2021	1 280	201 650
2022	1 388	219 572
2023	1 469	230 856
2024	1 467	235 401

Av tabellerna 6:11 och 6:12 framgår att 1 467 personer, 372 kvinnor (25 procent)

4 Hem för vård eller boende.

4 545

fler boendedygn beviljades jämfört med föregående år.

och 1 095 män (75 procent), beviljades sammanlagt 235 401 boendedygn under 2024. Det var betydligt fler män än kvinnor som beviljades boendeinsatser med behovsprövning. Flest kvinnor och män var 35 till 49 år gamla.

Sedan 2023 har antalet beviljade boendedygn ökat med 4 545 dygn (två procent-enheter). Antalet personer som beviljats boendeinsatser är i linje med 2023, andelen kvinnor har ökat något medan andelen män minskat något.

Institutionsvård

I begreppet institutionsvård ingår såväl behandlingshem som stöd- och omvårdnadsboende med HVB-tillstånd och stöd- och omvårdnadsboende utan HVB-tillstånd. Behandlingshem och stöd- och omvårdnadsboenden är tillfälliga boendeformer. Gemensamt för boendena är att de har tillgång till olika professioner i personalgruppen.

Stadens boenden i egen regi återfinns i kategorin stöd- och omvårdnadsboende utan HVB-tillstånd. Utöver de boenden som finns att tillgå inom socialnämndens försorg upphandlar staden stödboenden och HVB-hem genom privata utförare som återfinns både inom Stockholms län och i landet i övrigt.

Tabell 6:13 Antal personer med frivilliga institutionsvårdsinsatser med behovsprövning på behandlingshem respektive stöd- och omvårdnadsboende år 2024. (Källa: Sociala system)

Nämnd	Behandlingshem	Stöd- och omvårdnadsboende på institution (HVB)	Stöd- och omvårdnadsboende (ej HVB)
Järva	16	11	140
Hässelby-Vällingby	6	4	69
Bromma	6	0	39
Kungsholmen	6	*	35
Norra Innerstaden	10	8	70
Södermalm	7	*	105
Enskede-Årsta-Vantör	0	5	120
Skarpnäck	*	0	43
Farsta	*	0	100
Hägersten-Älvsjö	24	0	76
Skärholmen	7	8	54
Socialnämnden, område hemlöshet	*	*	153
Totalt i staden	91	44	1 004

*Antal under 4 redovisas ej.

Under 2024 har totalt 1 139 personer beviljats frivillig institutionsvård, vilket framgår av tabell 6:13. Av dessa är 287 kvinnor (25 procent) och 852 män (75 procent).

Jämfört med 2023 rör det sig om en ökning med 49 personer (fyra procent-enheter), medan könsfördelningen är densamma.

Nedan följer jämförelser avseende personer som beviljats frivillig institutionsvård i form av behandlingshem, stöd- och omvårdnadsboende med HVB-tillstånd respektive stöd- och omvårdnadsboenden utan HVB-tillstånd.

Behandlingshem

Behandlingshem är en insats med behovsprövning som kombinerar boende med intensiv behandling på plats och används oftast för personer som inte bedöms kunna genomgå behandling i sin hem- eller närmiljö. Behandlingsinriktningen på behandlingshemmet kan väljas utifrån vilken form av substansbruk den enskilde har problem med och ska ha sin grund i evidens eller Socialstyrelsens *Nationella riktlinjer för vård och stöd vid missbruk och beroende*⁵.

I tabell 6:13 framgår att 91 personer har beviljats frivillig institutionsvård på behandlingshem under 2024. Av dessa var 32 kvinnor (35 procent) och 59 män (65 procent). Totalt återfinns flest personer i åldersgruppen 25–34 år med 38 personer, vilket är en förskjutning till ett yngre åldersspann som beviljats insatsen, i jämförelse mot föregående år.

Jämfört med 2023 har det skett en liten minskning av placeringar på behandlingshem. Andelen kvinnor har minskat medan andelen män som beviljats insatsen har ökat.

Stöd- och omvårdnadsboende med HVB-tillstånd

Stöd- och omvårdnadsboenden med HVB-tillstånd har fokus på omvårdnad och fysisk återhämtning framför psykosocial behandling.

I tabell 6:13 framgår att 44 personer har beviljats frivillig institutionsvård på stöd- och omvårdnadsboende med HVB-tillstånd under 2024. Av dessa var 14 kvinnor (32 procent) och 30 män (68 procent). Flest personer återfinns i åldersgrupperna 35–49 år med 17 personer och därefter 25–34 år samt 50–64 år med tio personer i respektive åldersgrupp. Resultaten är i linje med föregående år med en viss ökning av andelen kvinnor respektive minskning av andelen män som beviljats insatsen.

Stöd- och omvårdnadsboende utan HVB-tillstånd

Den vanligaste insatsen som noteras i tabell 6:13 är stöd- och omvårdnadsboende utan HVB-tillstånd och här ingår stadens boenden i egen regi. Under 2024 har insatsen använts för 1 004 personer. Av dessa var 241 kvinnor (24 procent) och 763 män (76 procent). Flest personer återfinns i åldersgruppen 35–49 år med 378 personer.

Antalet personer som beviljats insatsen har ökat med 58 personer (sex procent-enheter) mellan 2023 och 2024. Andelen kvinnor och män är i princip densamma. I likhet med 2023 var det betydligt fler män än kvinnor som beviljades insatsen stöd och omvårdnadsboende utan HVB-tillstånd.

Antalet vård dygn

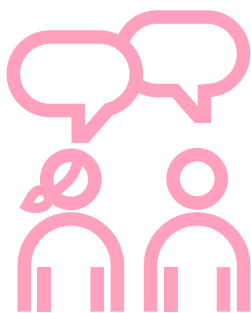
Det totala antalet vård dygn under 2024 avseende frivillig institutionsvård i form av behandlingshem, stöd- och omvårdnadsboende med HVB-tillstånd samt boenden utan HVB-tillstånd var 114 573 och det genomsnittliga antalet vård dygn per person var 101 dygn.

Totalt sett är det en ökning med 3 761 dygn i jämförelse mot 2023, medan det för den enskilde minskat med ett dygn i genomsnitt.

Det genomsnittliga antalet vård dygn på behandlingshem eller stöd- och omvårdnadsboende med eller utan HVB-tillstånd var 101 dygn per person.

⁵ Socialstyrelsen. *Nationella riktlinjer för vård och stöd vid missbruk och beroende*. Art. nr. 2019-1-16, 2019.

Insatser med behovsprövning under 2024

Tabell 6:14 Antal insatser med behovsprövning till personer 21 år och äldre under 2024, redovisat per kön och summerat i unika personer.

(Källa: Sociala system.)

Insatser	Kvinnor	Män	Totalt
Placering vid behandlingshem HVB	39	66	105
Placering vid LVM-hem**	15	21	36
Placering vid stödboende/omvårdnadsboende på institution (HVB)	21	37	58
Träningsboende	*	*	25
Placering på akutboende (tidigare kallat härbärge)	126	345	471
Placering för stöd-/omvårdnadsboende i familjehem	*	*	9
Individuellt behovsprövat öppenvård inkl. provtagning	220	639	859
Boendestöd	85	263	348
Case manager skadligt bruk och beroende	103	219	322
Försöks-, tränings- och jourlägenheter	97	331	428
Andra boendeformer (t.ex. kollektivboende)	102	381	483
Bostad först	15	38	53
Hotellboende	*	*	*
Vandrarhemsboende	*	*	*
Skyddat boende	7	0	7
Övriga placeringar vid institution (ej HVB)	285	901	1 186
Placering för vård i familjehem och kontaktperson	7	7	14
Avhopparverksamhet	0	13	13
SIG-lots	4	19	23
Totalt i staden	1 133	3 311	4 444
Unika personer	625	1 820	2 445

* Antal under 4 redovisas ej.

** Avser både omedelbart omhändertagande enligt 13 § LVM och intagning enligt 4 § LVM. Omedelbart omhändertagande behöver inte nödvändigtvis ha föranlett vård inom SiS LVH-hem. Siffrorna för intagningar inom SiS LVM-vård återfinns i figur 6.2.

Under 2024 har totalt 2 445 personer beviljats 4 444 insatser med behovsprövning, vilket framgår i tabell 6:14. Antalet kvinnor var 625 (25 procent) och antalet män 1 820 (74 procent). Jämfört med 2023 har det under 2024 skett en liten ökning av antalet personer medan antalet insatser med behovsprövning sjunkit något.

I årets rapport redovisas samtliga insatser som tidigare redovisats tillsammans som *övriga insatser* i tabellen, vilket påverkar jämförbarheten mot föregående års rapport avseende dessa insatser. I det som tidigare redovisats som *övriga insatser* ingår hotellboende, vandrarhemsboende, skyddat boende, övriga placeringar vid institution (ej HVB), placering för vård i familjehem och kontaktperson, avhopparverksamhet och SIG-lots.

Av tabell 6:14 framgår vidare att de totalt två vanligaste insatserna under 2024 var *övriga placeringar vid institution (ej HVB)* och *individuellt behovsprövat öppenvård*. Resultaten för de två vanligaste insatserna är samma för både kvinnor och män. I övrigt är fördelningen av insatserna relativt motsvariga för hur könsfördelningen ser ut för målgruppen generellt.

Några insatser som kan ses som något mer förekommande bland andelen kvinnor är *placering vid behandlingshem HVB*, *placering vid stödboende/omvårdnadsboende på institution (HVB)*, *placering vid LVM-hem* och *case manager*. Män är dock i majoritet avseende användande av samtliga insatser, vilket också är i linje med könsfördelningen i målgruppen. Insatsen *skyddat boende* har enbart beviljats kvinnor medan insatsen *avhopparverksamhet* enbart beviljats män under 2024.

2 445

personer beviljades 4 444 insatser med behovsprövning under 2024.

Siffrorna för både 2024 och 2023 visar att varje person i regel mottagit cirka två insatser. Att personer mottar fler än en insats kan förklaras med att det ofta krävs ett långtgående stöd och samtidiga insatser för att möta individens behov av stöd inom flera livsområden. Exempelvis är det vanligt förekommande att personer i målgruppen beviljas samtidiga insatser i form av stödboende och öppenvårdsbehandling.

Anmälningar enligt LVM

Tabell 6:15 Antal anmälningar enligt LVM som inkommit under 2024.
(Källa: Sociala system)

Nämnd	Totalt
Järva	108
Hässelby-Vällingby	60
Bromma	97
Kungsholmen	36
Norra Innerstaden	89
Södermalm	66
Enskede-Årsta-Vantör	187
Skarpnäck	64
Farsta	117
Hägersten-Älvsjö	108
Skärholmen	59
Socialnämnden, område hemlöshet	163
Totalt i staden	1154

Statistiken i tabell 6:15 visar att det under 2024 registrerats 1 154 anmälningar enligt lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) i sociala system. Av dessa gällde 328 kvinnor (28 procent) och 826 män (72 procent), en ökning med en procentenhet för kvinnor och motsvarande minskning för män i jämförelse mot 2023. Antalet LVM-anmälning har minskat med sex procentenheter jämfört med 2023. Under 2024 har flest anmälningar kommit in gällande kvinnor och män mellan 45-64 år, vilket även var den dominerande åldersgruppen 2023.

Det förekommer att flera anmälningar inkommer från hälso- och sjukvård, polis eller andra myndigheter avseende en och samma person.

Antal inledda LVM-utredningar

Tabell 6:16 Antal inledda LVM-utredningar per stadsdelsnämnd under 2024.
(Källa: Sociala system)

Nämnd	Inledd utredning enligt 7 § LVM
Järva	26
Hässelby-Vällingby	17
Bromma	15
Kungsholmen	9
Norra Innerstaden	19
Södermalm	27
Enskede-Årsta-Vantör	9
Skarpnäck	8
Farsta	11
Hägersten-Älvsjö	32
Skärholmen	13
Socialnämnden, område hemlöshet	9
Totalt i staden	195

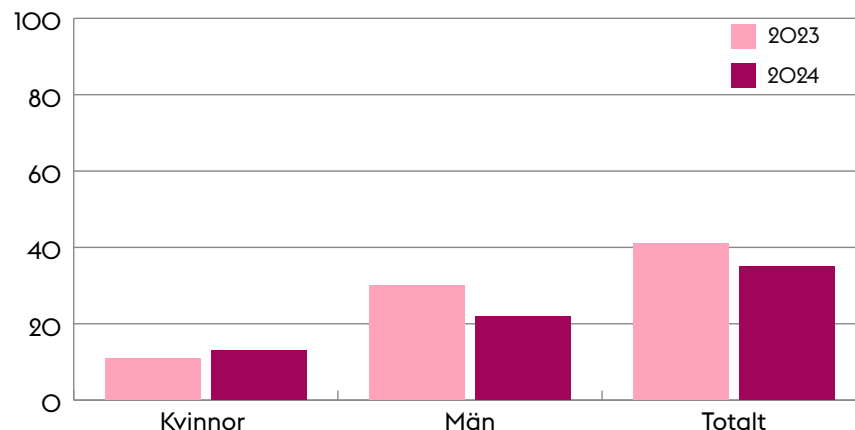

Antalet LVM-anmälningar har minskat jämfört med 2023.

Under 2024 har sammanlagt 195 utredningar inletts enligt 7 § LVM⁶ i sociala system, vilket framgår i tabell 6:16. En majoritet av de inkomna LVM-anmälningarna har hanterats enligt SoL. Det innebär att stadsdelsnämnderna och socialnämndens område hemlöshet för en majoritet av de inkomna anmälningarna gjort bedömningen att informationen antingen inte varit tillräcklig för att inleda utredning enligt LVM på, eller att den enskilde efter information om anmälan valt att framställa en ansökan om frivilliga insatser enligt SoL.

Vård enligt LVM

Figur 6:3 Antal intagningar i LVM-vård 2023 och 2024, redovisat per kön och totalt. (Källa: Statens institutionsstyrelse (SiS))

I figur 6:3 framgår att totalt 35 personer var intagna för vård enligt LVM inom SiS-institutioner, så kallade LVM-hem, under 2024. Av dessa var 13 kvinnor (37 procent) och 22 män (63 procent). Av de 35 intagningarna skedde 28 enligt omedelbart omhändertagande, 13 § LVM⁷ och sju genom sedvanlig ansökan enligt 4 § LVM⁸ via förvaltningsrätten. Av de 28 intagningar som skedde omedelbart enligt 13 § LVM har sedan 18 övergått till vård enligt 4 § LVM. Sammantaget har således 25 personer varit intagna för vård enligt 4 § LVM.

I jämförelse mot 2023 ökade antalet personer som var intagna för vård enligt 4 § LVM med tre personer under 2024. En något högre procentuell förskjutning skedde även mellan könen, där andelen kvinnor ökade med tio procentenheter och en motsvarande minskning skedde av andelen män.

⁶ Enligt 7 § LVM ska socialnämnden inleda utredning, när den genom anmälan enligt 6 § LVM eller på något annat sätt har fått kännedom om att det kan finnas skäl att bereda någon tvångsvård.

⁷ Enligt 13 § LVM får socialnämnden besluta att en missbrukare omedelbart ska omhändertaras, om det är sannolikt att missbrukaren kan beredas vård med stöd av denna lag, och rättsens beslut om vård inte kan avvaktas på grund av att missbrukaren kan antas få sitt hälsotillstånd allvarligt försämrat, om han eller hon inte får omedelbar vård, eller på grund av att det finns en överhängande risk för att missbrukaren till följd av sitt tillstånd kommer att allvarligt skada sig själv eller någon närstående.

⁸ Enligt 4 § LVM ska tvångsvård beslutas om någon till följd av ett fortgående missbruk av alkohol, narkotika eller flyktiga lösningsmedel är i behov av vård för att komma ifrån sitt missbruk, och vårdbehovet inte kan tillgodoses enligt socialtjänstlagen (2001:453) eller på något annat sätt, och han eller hon till följd av missbruket utsätter sin fysiska eller psykiska hälsa för allvarlig fara, löper en uppenbar risk att förstöra sitt liv, eller kan befaras komma att allvarligt skada sig själv eller någon närstående.

Brukardelaktighet

Tabell 6:17 Andel personer som upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten.

(Källa: Enkätundersökning till brukare inom vuxen/skadligt bruk och beroende under april och maj månad av indikator "Andel personer som själv upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten", 2024)

Nämnd	Vuxen/skadligt bruk och beroende Indikator	Vuxen/skadligt bruk och beroende Antal svar
Järva	*	*
Hässelby-Vällingby	57	7
Bromma	*	*
Kungsholmen	82	11
Norra Innerstaden	88	25
Södermalm	83	23
Enskede-Årsta-Vantör	91	57
Skarpnäck	89	18
Farsta	87	23
Hägersten-Älvsjö	83	6
Skärholmen	83	12
Socialnämnden, område hemlöshet	67	18
Totalt i staden	85	202

*Antal under 4 personer redovisas ej.

Resultat indikator om förbättrad situation

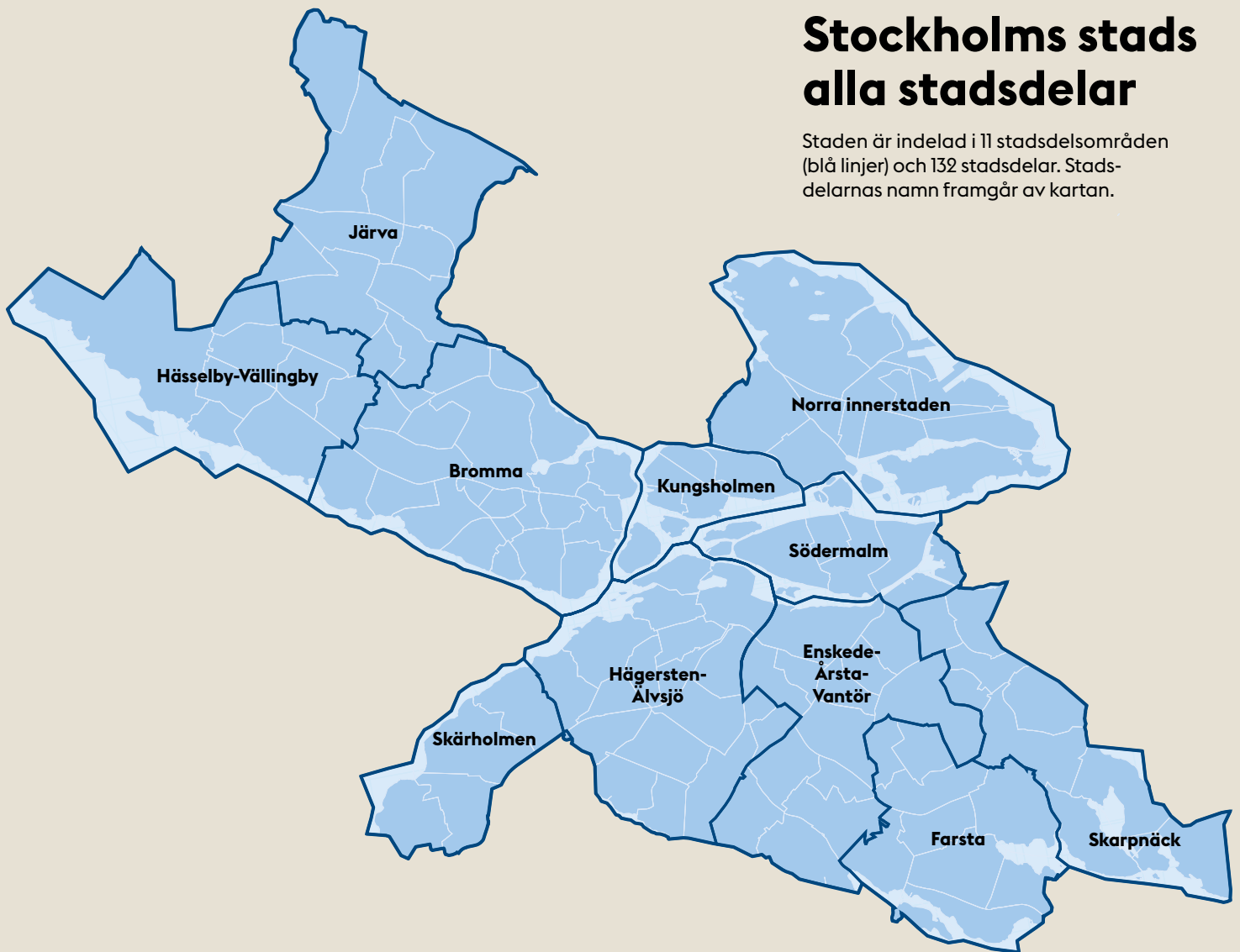
Av tabell 6:17 framgår att resultatet för indikatorn vuxen/skadligt bruk och beroende bygger på svar från 202 respondenter. Av dessa var 53 kvinnor (26 procent) och 148 män (73 procent). Vidare visar tabellen att 85 procent upplevde att de fått en förbättrad situation av insatsen eller insatserna de fått från socialtjänsten. När resultatet delas upp efter kön så kan det konstateras en viss skillnad. Indikatorn för kvinnor var 89 och för män 83. Antalet respondenter per nämnd är i en del fall så litet att tolkning av dessa resultat bör göras med försiktighet.

85 %

upplevde att de fått en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten.

Stockholms stads alla stadsdelar

Staden är indelad i 11 stadsdelsområden (blå linjer) och 132 stadsdelar. Stadsdelarnas namn framgår av kartan.

Förkortningar

BBIC	Barns behov i centrum	i.u	Inga uppgifter	POM	Prostitution och människohandel
BMM	Barnmorskemottagning (tidigare MVC – mödravårdscentral)	IVO	Inspektionen för vård och omsorg	PRIO	Plan för riktade insatser inom området psykisk ohälsa
BoU	Barn- och ungdomsenheterna	KBF	Kommunalt bostadsbidrag för personer med funktionsnedsättning	PUT	Permanent uppehållstillstånd
BRÅ	Brottsförebyggande rådet	KBT	Kognitiv beteendeterapi	RKA	Rådet för kommunala analyser
BSFT	Brief Strategic Family Therapy, Kort strategisk familjeterapi	KCK	Kriscentrum-Kruton	RVC	Relationsvårdscentrum
BUP	Barn- och ungdomspsykiatri	LMA	Lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.	RVT	Relationsvårdsteam
BVC	Barnavårdscentral	LOV	Lag (2008:962) om valfrihetssystem	RÅ	Regeringsrättens årsbok
EBO	Egenbosatt asylsökande eller nyanländ	LSS	Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade	SFB	Socialförsäkringsbalk (2010:110)
EU	Europeiska unionen	LSU	Lag (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård	SHIS	Stiftelsen SHIS Bostäder
FB	Föräldrabalken (1949:381)	LUL	Lag (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare	SIP	Samordnad individuell plan
FL	Förvaltningslag (2017:900)	LVM	Lag (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall	SIS	Statens institutionsstyrelse
FN	Förenta nationerna	LVU	Lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga	Skoll	Skollag (2010:800)
FoT	Försöks- och träningslägenhet	MI	Motiverande samtal (motivational interviewing)	SKKP	Särskilt kvalificerad kontaktperson
FUT	Felaktiga utbetalningar	MFOF	Myndigheten för familjerätt och föräldraskapstöd	SKR	Sveriges kommuner och regioner
GDPR	The General Data Protection Regulation	MNKR	Miljoner kronor	SLK	Stadsledningskontoret
HFD	Högsta förvaltningsdomstolen	MV	Medelvärd	SoL	Socialtjänstlagen (2001:453)
HSL	Hälsö- och sjukvårdslag (2017:30)	MVP	Mentorer i våldsprevention	STIS	Stärkt tidigt stöd i samverkan
HVB	Hem för vård eller boende	OSL	Offentlighet- och sekretesslagen (2009:400)	TKR	Tusen kronor
HVH	Hem för viss annan heldygnsvård			TUT	Tillfälligt uppehållstillstånd
IFO	Individ- och familjeomsorgen			TÖG	Tak över huvudet-garanti
ILS	Integrerat ledningssystem			UNHCR	The office of the United Nations High Commissioner for Refugees
IOP	Idéburet offentligt partnerskap			VINR	Väld i nära relation
IPS	Individual placement and support				

De 9 kapitel som utgör Socialtjänstrapport 2024

Den här rapporten finns i en tryckt fullversion samt i fristående digitala kapitel som är tillgänglighetsanpassade. De fristående kapitlen finns på start.stockholm/rapporter-stod-och-familj

